

TRƯỜNG THCS PHAN CÔNG HỚN

TỔ NGŨ VĂN

MÔN NGŨ VĂN KHỐI 8

TUẦN 2

ĐỌC KẾT NỐI THEO CHỦ ĐIỂM

NHỮNG CHIẾC LÁ THƠM THO

- Trương Gia Hòa –

I. Chuẩn bị đọc (sgk/13,14)

II. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đọc

2. Tìm hiểu chung

a. Tác giả: Trương Gia Hòa

b. Tác phẩm: In trong Sài Gòn thêm xưa nắng rụng, NXB Văn hóa - Văn nghệ TpHCM, 2017.

III. Suy ngẫm và phản hồi

1. Tình cảm giữa nhân vật tôi và bà

- Kỉ niệm thời thơ ấu: bà bày cách chơi với những chiếc lá (làm cào cào, chim sẻ bằng lá dừa, lồng đèn bằng cau kiểng, đan nong bằng lá chuối, làm đầu trâu bằng lá xoài, làm làn xách đi hái hóa, bắt bướm bằng lá dừa nước, bà hái lá xông khi tôi bệnh cảm.

- Thể hiện tình yêu thương, chăm sóc ân cần, chu đáo của bà với cháu.

2. Chia sẻ câu chuyện về tình cảm của cháu với ông bà mà em biết hoặc trải qua

- Bà là người cho ăn khi còn nhỏ,...

Câu chuyện về cậu bé Tích Chu được bà yêu thương, chăm sóc nhưng lại quá ham chơi, khiến bà khát nước, biến thành chim. Cậu bé hối hận, tìm suối tiên, lấy nước để bà uống, trở lại thành người,...

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Hình ảnh sinh động, mộc mạc, gần gũi

- Lời văn trong sáng, mạch lạc

2. Nội dung

- Câu chuyện kể lại những kỉ niệm với bà thời thơ ấu, tác giả đã cho thấy tình yêu của người cháu đối với bà, bà là cả bầu trời tuổi thơ của cháu, dù cháu có lớn đến nơi đâu phát triển thì bà vẫn luôn ở đó với sự ân cần, chu đáo. Đó cũng là sự biết ơn của người cháu đối với bà của mình.

THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

TỪ TƯỢNG HÌNH VÀ TỪ TƯỢNG THANH:

ĐẶC ĐIỂM VÀ TÁC DỤNG

I. Tri thức tiếng Việt

1. Từ tượng hình

- Từ tượng hình là từ gợi tả hình ảnh, dáng vẻ của sự vật.

- VD: gập ghềnh, khẳng khiu, lom khom...

2. Từ tượng thanh

- Là từ mô phỏng âm thanh trong thực tế.

- VD: khúc khích, róc rách, tích tắc,...

=> Từ tượng hình và từ tượng thanh mang giá trị biểu cảm cao, có tác dụng gợi tả hình ảnh, dáng vẻ, âm thanh một cách sinh động, cụ thể, thường được sử dụng trong các sáng tác văn chương và lời ăn tiếng nói hằng ngày.

II. Thực hành tiếng Việt

(Phiếu học tập.

ĐỌC MỞ RỘNG THEO THỂ LOẠI

CHÁI BẾP

- Lý Hữu Lương-

I. Chuẩn bị đọc

II. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đọc

2. Tìm hiểu chung

a. Tác giả: Lý Hữu Lương

b. Tác phẩm:

- Xuất xứ: In trong Yao, NXB Hội Nhà văn, 2021.

- Thể loại: Thơ bảy chữ

- Phương thức biểu đạt chính: Biểu cảm

III. Suy ngẫm và phản hồi

1. Cách thể hiện hình ảnh “Chái bếp” của bài thơ

- Gắn với những kỉ niệm tuổi thơ của nhân vật trữ tình

- Gắn với kí ức của gia đình, những người thân yêu

- Những ngọn khói “cong ngủ”, “nằm nghe”, “thông mình” giống như một đứa trẻ đang được mẹ ru ngủ. Đó vừa là những hình ảnh nhân hóa độc đáo, vừa khiến người đọc cảm nhận được cái ngộ nghĩnh, đáng yêu mà tác giả dành cho căn chái bếp thân thương này.

=> Tác giả miêu tả chi tiết về không gian và thời gian của căn bếp, khiến cho các hình ảnh hiện lên rất mộc mạc và giản dị.

2. Hình ảnh “chái bếp” tạo nhiều liên tưởng

- Chái bếp → Ngọn khói, nồi cơm → Cánh nỏ → quá giang than củi → cọ, máng → củi lửa, tiếng ngô, tiếng mẹ

=> Từ ngọn khói bên nồi cơm của mẹ đến thần bếp trong than củi, tất cả những hình ảnh được tác giả miêu tả đều sinh động và chân thật. Những âm thanh như tiếng cười, tiếng khóc của những đứa trẻ cùng với tiếng bếp lửa tí tách, khiến cho căn chái bếp luôn nhộn nhịp và đầy sống động

- Bố cục của bài thơ đi từ hồi tưởng, nhớ thương đến khao khát muốn trở về.

3. Tác dụng của điệp từ “cho” trong bài thơ

- Lặp lại 6 lần => Nhấn mạnh hình ảnh quen thuộc, tình cảm da diết, khao khát muốn trở về của tác giả.

4. Cảm hứng chủ đạo của bài thơ

- Nỗi nhớ da diết của nhân vật trữ tình

Về hình ảnh chái bếp

5. Chủ đề

Chủ đề của bài thơ Chái bếp: Tác giả thể hiện sự trân trọng với những giá trị văn hóa tốt đẹp, truyền thống gia đình và hơn hết là muốn lưu giữ và truyền lại cho thế hệ sau

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Tác giả sắp xếp các hình ảnh, sự vật theo bố cục mở rộng, từ những thứ gần gũi giản dị đến những hình ảnh, sự vật rộng lớn hơn.
- Sử dụng điệp từ nhấn mạnh nỗi nhớ thương da diết của tác giả, kỉ niệm tuổi thơ.
- Sử dụng nhiều hình ảnh nhân hóa độc đáo: ngọn khói “cong ngử”, “nằm nghe”, “thõng mình”

2. Nội dung

- Bài thơ nói về kỉ niệm tuổi thơ cùng cha mẹ bên chái bếp thân thương.

Viết: VIẾT ĐOẠN VĂN GHI LẠI CẢM NGHĨ VỀ MỘT BÀI THƠ TỰ DO

I. Đoạn văn ghi lại cảm nghĩ về một bài thơ tự do?

II. Yêu cầu đối với đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ tự do

III. Hướng dẫn phân tích kiểu đoạn văn

=> (Sgk/ 24, 25)

IV. Hướng dẫn quy trình viết

Đề: Chọn một bài thơ tự do mà em yêu thích, viết đoạn văn ghi lại cảm nghĩ của em về bài thơ đó.

Bước 1. Chuẩn bị trước khi viết.

Bước 2. Tìm ý và lập dàn ý

Bước 3. Viết đoạn.

Bước 4. Xem lại và chỉnh sửa, rút kinh nghiệm.

.....

PHIẾU HỌC TẬP

ĐỌC KẾT NỐI THEO CHỦ ĐIỂM

NHỮNG CHIẾC LÁ THƠM THO

- Trương Gia Hòa –

Câu 1:

Những chi tiết thể hiện tình cảm giữa nhân vật “tôi” với bà	Nhận xét về tình cảm giữa nhân vật “tôi” dành cho bà

Câu 2: Hãy nêu một vài điểm giống và khác nhau trong cách thể hiện hình ảnh người bà của văn bản này với văn bản khác mà em đã đọc (ví dụ Hương khúc của Nguyễn Quang Thiều).

.....
.....
.....
.....
.....

ĐỌC MỞ RỘNG THEO THỂ LOẠI

CHÁI BẾP

- Lý Hữu Lương-

Câu 1: Cách thể hiện hình ảnh “chái bếp” của bài thơ này có gì đặc sắc?

Câu 2: Từ hình ảnh về chái bếp ở dòng thơ đầu tiên, hồi ức của tác giả mở rộng sang những hình ảnh nào? Điều đó thể hiện nét đặc biệt gì trong bố cục của bài thơ?

Câu 3: Nêu tác dụng của việc sử dụng điệp từ “cho” trong bài thơ.

Câu 4: Cảm hứng chủ đạo của bài thơ này là gì?

Câu 5: Nêu chủ đề của bài thơ. Dựa trên cơ sở nào để em xác định như vậy?

THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

TỪ TƯỢNG HÌNH VÀ TỪ TƯỢNG THANH: ĐẶC ĐIỂM VÀ TÁC DỤNG

Câu 1: Cho 2 ví dụ sau:

1. ***Lom khom** dưới núi tiều vài chú,*

***Lác đác** bên sông rợ mấy nhà.*

2. *Những đường Việt Bắc của ta*

*Đêm đêm **rầm rập** như là đất rung*

- Trong những từ ngữ được in đậm ở các ví dụ trên, từ nào gợi tả hình ảnh của sự vật, từ nào mô tả âm thanh trong thực tế?
- Những từ ấy có tác dụng gì trong từng trường hợp?

Câu 2: Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) kể về một kỉ niệm đáng nhớ của em trong mùa hè vừa qua. Trong đoạn văn có sử dụng ít nhất một từ tượng hình hoặc từ tượng thanh. (gạch dưới).

Câu 2: Hãy viết bài văn ngắn (150 chữ) kể lại một kỉ niệm đáng nhớ của em, trong đó có sử dụng từ tượng thanh, từ tượng hình (gạch dưới).

Viết: VIẾT ĐOẠN VĂN GHI LẠI CẢM NGHĨ VỀ MỘT BÀI THƠ TỰ DO

1. Em hãy viết bài văn nêu cảm nhận của em về bài thơ “Trong lời mẹ hát” của Trương Nam Hương.

2. Qua bài thơ, tác giả Tố Hữu đã thể hiện một cách chân thực nhất về nỗi nhớ thiên nhiên, nỗi nhớ con người của quê hương mình. Em hãy viết bài văn nêu cảm nhận của mình về cái hay, cái đẹp mà em nhận ra từ bài thơ “Nhớ đồng” của Tố Hữu.

3. Viết đoạn văn trình bày cảm nghĩ của em về bài thơ “Bài học đầu cho con”- Đỗ Trung Quân

Quê hương là gì hở mẹ
Mà cô giáo dạy phải yêu
Quê hương là gì hở mẹ
Ai đi xa cũng nhớ nhiều

Quê hương là chùm khế ngọt
Cho con trèo hái mỗi ngày
Quê hương là đường đi học
Con về rợp bướm vàng bay

Quê hương là con diều biếc
Tuổi thơ con thả trên đồng
Quê hương là con đò nhỏ
Êm đềm khua nước ven sông

Quê hương là cầu tre nhỏ
Mẹ về nón lá nghiêng che
Là hương hoa đồng cỏ nội
Bay trong giấc ngủ đêm hè

Quê hương là vàng hoa bí
Là hồng tím giậu mỏng tươi
Là đỏ đôi bờ dâm bụi
Màu hoa sen trắng tinh khôi

Quê hương mỗi người chỉ một
Như là chỉ một mẹ thôi
Quê hương nếu ai không nhớ...
...Sẽ không lớn nổi thành người

